

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 maja 2016 r. sprostowanym postanowieniem z dnia 2 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo o zapłatę P. S. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. (wyrok k. 74, sprostowanie wyroku k. 83, uzasadnienie k. 75-78).

Apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisu art. 233 § 2 k.p.c., art. 248 § 1 k.p.c. oraz art. 3 k.p.c. w związku z art. 6 k.c., poprzez przyjęcie, iż działanie strony pozwanej utrudniające przeprowadzenie przez sąd dowodu z przedłożenia rejestru VAT pozwanej spółki za miesiące od stycznia 2014 r. do maja 2014 r. wraz z deklaracjami VAT-7 za ten okres wraz z potwierdzeniem złożenia tych dokumentów do Urzędu Skarbowego, pomimo zobowiązania sądu do złożenia ww. dokumentacji poprzez nieodbieranie korespondencji sądowej przesłanej na adres wskazany przez stronę pozwaną i niestawienie się na posiedzenie sądu, gdy nie budzi wątpliwości, że strona pozwana taką dokumentację ma, a żaden przepis prawa nie zobowiązuje jej do jej nieudostępniania na potrzeby postępowania sądowego, nie może skutkować na niekorzyść strony powodowej, a na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia tych okoliczności, w sytuacji gdy bez złożenia przez stronę pozwaną wnioskowanych przez powoda dowodów nie można było ustalić, czy przedmiotowe faktury wystawione przez powoda zostały przyjęte przez pozwaną spółkę do jej dokumentacji księgowej, co świadczyłoby o uznaniu zasadności ich wystawienia przez powoda;

2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów polegającą na pominięciu dowodów z dokumentów zamówienia i listu przewozowego z 2013 r. które wskazują, iż przed wystawieniem przedmiotowych faktur z 2014 r. strony pozostawały w stosunkach gospodarczych, dokonywały transakcji gospodarczych wobec czego dokonując w 2014 r. sprzedaży towaru ograniczyły się do udokumentowania tych transakcji wystawionymi fakturami, które po ich dostarczeniu stronie pozwanej nigdy nie były przez nią kwestionowane, ani zwrócone powodowi, a okoliczność uchylenia się przez stronę pozwaną w przedstawieniu wnioskowanej przez powoda dokumentacji księgowej, doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy poprzez pominięcie twierdzenia powoda o wprowadzeniu przez stronę pozwaną czterech spornych faktur do jej dokumentacji księgowej, a w konsekwencji uznania zasadności ich wystawienia, a tym samym wymagalności roszczenia.

Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o:

1) zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kwoty 26.809,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot i dat wskazanych w pozwie oraz obciążenie pozwanej spółki zwrotem kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o:

2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XII Wydziałowi Gospodarczemu, pozostawiając temu sądowi do rozstrzygnięcia kwestię zasadzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne (apelacja k. 87-88).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, zarzuty podniesione przez skarżącego nie zasługują na uwzględnienie. Rozstrzygnięcie Sądu I instancji pozostaje w zgodzie z poczynionymi ustaleniami w zakresie stanu faktycznego sprawy i koresponduje ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jak również zastosował właściwe przepisy prawa materialnego. W tym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację faktyczną i prawną Sądu Rejonowego, a poczynione ustalenia faktyczne przyjmuje za własne.

Sąd Rejonowy wszechstronnie wyjaśnił okoliczności sprawy istotne dla jej rozstrzygnięcia oraz dokonał prawidłowej oceny zebranych dowodów w sprawie, jak też faktu nieprzedstawienia przez pozwanego na żądanie strony powodowej rejestru faktur VAT z okresu, w którym miało dojść do zawarcia spornych transakcji i w ich wyniku dostarczenia zamówionych towarów, co uczyniło bezzasadnym zarzut naruszenia art. 233 § 2 k.p.c. w zw. z art. 248 § 1 k.p.c. oraz art. 3 k.p.c. w zw. z art. 6 k.p.c. (zarzut 1).

Skarżący formułując powyższy zarzut błędnie przyjął zasadę, że brak dowodów obciąża pozwanego, skoro to powód powinien udowodnić swoje roszczenie. Wskazać należy, że okoliczność czy strona wywiązała się ze swojego obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne nie należy do materii objętej dyspozycją art. 6 k.c., ale podlega ocenie na gruncie przepisów prawa procesowego, w tym odnoszącego się do inicjatywy dowodowej stron art. 232 k.p.c. Ciężar dowodu obciąża osobę, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne niezależnie od tego czy może ona przedstawić określone dowody. W rozpoznawanej sprawie zaktualizowała się bowiem sytuacja, że na jednej stronie spoczywał ciężar dowodu, a druga strona zobowiązana była dowód ten dostarczyć, co wprost wynika z art. 233 § 2 k.p.c.

Skarżący zarzucał, że poprzez nieprzedstawienie przez pozwanego dowodu z rejestru faktur VAT za miesiące od stycznia do maja 2014 r. nie mógł wykazać, że doszło do zawarcia i wykonania transakcji potwierdzonych zaewidencjonowanymi w tym rejestrze fakturami.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego strona pozwana została wezwana przez Sąd Rejonowy (k. 57) na wniosek strony powodowej (k. 58) do przedstawienia rejestru faktur VAT za powyższy okres. Pomimo wezwania pozwany nie przedstawił żądanych dokumentów (wezwanie doręczone przez awizo k. 64).

Negatywne zachowanie strony, utrudniające lub uniemożliwiające przeprowadzenie dowodów w toku postępowania podlega ocenie przez pryzmat art. 233 § 2 k.p.c. W takiej sytuacji sąd powinien ocenić - na podstawie własnego przekonania i wszechstronnego rozważenia zebranego materiału - jakie znaczenie należy nadać nieprzedstawieniu przez stronę dowodu, uwzględniając również dyrektywy wynikające z art. 3 k.p.c., nakazującego stronom dawać wyjaśnień, co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą oraz przedstawianie dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2010 roku, III CSK 119/09).

Odnosząc powyższe rozważania do poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń wskazać należy, że w oparciu o zebrany materiał dowodowy (z uwzględnieniem faktu niewykonania przez stronę pozwaną wezwania do przedstawienia dowodu) zasadnie uznał, że powód nie wykazał, iż do spornych transakcji sprzedaży i dostarczenia objętego nimi towaru doszło. Owszem, taki dowód z rejestru faktur VAT potwierdzający, czy strona pozwana faktury z tych transakcji zaksięgowwała czy też nie, może być istotnym dowodem dla sprawy, ale niewystarczającym, gdy nadal nie znajduje potwierdzenia okoliczność, na którą powołuje się powód, że te transakcje miały miejsce, a towar został dostarczony. Innymi słowy, nawet zakładając, że sporne faktury zostały przez pozwanego zaksięgowane, to rejestry faktur VAT, jako środek dowodowy mogłyby mieć istotne znaczenie w sytuacji powiązania go z innymi dowodami. Tymczasem niewykonany przez pozwanego dowód został przez powoda zgłoszony jako jedyny, bez przywołania innych dowodów wskazujących bezpośrednio na zawarcie transakcji z pozwanym i jej wykonanie, co świadczy o jego pomocniczym charakterze i braku prawnej doniosłości dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jak wyżej wskazano w rozpoznawanej sprawie istotne znaczenie miało to, że powód nie przedstawił żadnych innych dowodów, a w szczególności dowodu z własnych zeznań. Powód, pomimo wezwania przez Sąd Rejonowy do osobistego stawienia na rozprawę celem przesłuchania pod rygorem pominięcia dowodu z jego przesłuchania (k. 52), bo taki wniosek o przesłuchanie powoda złożyła sama strona powodowa, nie stawił się (protokół rozprawy k. 72), dobrowolnie pozbawiając się tym samym możliwości złożenia zeznań we własnej sprawie i udowodnienia dochodzonych roszczeń.

Należy mieć na względzie, że gdyby powód potwierdził w swoich zeznaniach, że sporne transakcje miały miejsce, a towar pozwanemu został dostarczony, wówczas w powiązaniu z tym dowodem, fakt procesowy niedostarczenia żadanego przez Sąd dowodu rejestru faktur VAT, mogłyby mieć istotne znaczenie. Jednak w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, jak prawidłowo wywiódł Sąd Rejonowy, brak było procesowych podstaw do oceny tego jedynie

faktu jako doniosłego dla jej rozstrzygnięcia i na tej jedynie podstawie dokonania ustalenia, iż doszło do zawarcia i wykonania przedmiotowych transakcji sprzedaży. Z tego względu zarzut nierozpoznania istoty sprawy należało uznać za chybiony.

Wbrew zarzutom apelującego (zarzut 2) Sąd Rejonowy w oparciu o zgromadzone dowody uznał, że przed wystawieniem spornych faktur w 2014 r. strony łączyły stosunki gospodarcze, w ramach których pozwana zamawiała u powoda znajdujące się w ofercie sprzedaży towary, co należało swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w części ustalającej stan faktyczny sprawy (drugi akapit od góry k. 3 uzasadnienia k. 76 akt). Niemniej jednak okoliczność ta, zakreślając tło relacji pomiędzy stronami, nie wskazuje wprost, że w ramach tej współpracy doszło także do zawarcia spornych transakcji. W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy ocenił zgodnie z wymogami art. 233 § 1 k.p.c.

W związku z powyższym uznając zarzuty apelacji za niezasadne, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Krzysztof Wójcik Beata Matysik Paweł Kowalczyk